

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ
РЕПУБЛИЧКИ ПЕДАГОШКИ ЗАВОД

Милоша Обилића 39 Бањалука, Тел/факс 051/430-110, 430-100; e-mail: pedagoski.zavod@rpz-rs.org

Број:
Датум: 03. 11. 2015. године

ИЗВЈЕШТАЈ И АНАЛИЗА
СЕМИНАРА ЗА ВОДИТЕЉЕ ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА
У ОСНОВНИМ ШКОЛАМА СА ПОДРУЧЈА ПК ФОЧА
У ОКТОБРУ 2015. ГОДИНЕ

Увод

У организацији Републичког педагошког завода Републике Српске, као вид стручног усавршавања наставника, по први пут је организовано и реализовано стручно усавршавање водитеља продуженог боравка основних школа Републике Српске. Реализатори семинара за водитеље продуженог боравка су инспектори - просвјетни савјетници за разредну наставу.

У складу с Годишњим програмом рада Републичког педагошког завода, као и властитог плана, инспектор - просвјетни савјетник за разредну наставу мр Слађана Вилотић, је од 24. и 31. октобра 2015. године на непосредан начин реализовала семинар *Продужени боравак, као специфичан облик проширеног програма рада у основној школи*, за водитеље продуженог боравка из 13 основних школа из 8 општина са подручја горњо-дринске, сарајевско - романијске и херцеговачке регије.

Семинар је организован за 2 групе на 2 локација (Требиње и Источно Ново Сарајево) у складу са специфичностима географског подручја у којима се школе налазе. За прву групу учесника семинар је релизован 24.10.2015. године у ЈУ ОШ „Јова Јовановић Змај“ у Требињу, а за другу 31.10.2015. године у ЈУ ОШ „Свети Сава“ у Лакавици, Источно Ново Сарајево. За обје групе учесника семинар је почињао у 12 часова.

Анализирајући одзив учесника може се закључити да је од укупно 41 водитеља продуженог боравка, колико их се у том моменту налазило у бази података (на основу ГПРШ), семинару присуствовало 39 или 95,12%, с тим да је истом присуствовао и 1 педагог - психолог (из ЈУ ОШ „Јова Јовановић Змај“ у Требињу) који је самоиницијативно изразио жељу за присуство истом. Семинару нису присуствовала 2 наставника предметне наставе која раде у продуженом боравку у ЈУ ОШ „Милан Илић Чича Шумадијски“.

На основу података достављених у анкетном упитнику видимо да је продужени боравак, као један од облика проширеног програма рада, у основним школама са

подручја горњо-дринске, сарајевско - романијске и хедеговачке регије организован од шк. 2009/10. године и то прво у ЈУ ОШ „Свети Сава“ Рогатица, од шк. 2010/11. г. у ЈУ ОШ „Петар Петровић Његош“ Источно Сарајево, од шк. 2011/12. г. у ЈУ ОШ „Соколац“ Соколац и у ЈУ ОШ „Милан Илић Чича Шумадијски“ Хан Пијесак, од шк. 2012/13. г. у ЈУ ОШ „Јован Дучић“ Касиндо и у ЈУ ОШ „Алекса Шантић“ Војковићи, од шк. 2013/14. г. у ЈУ ОШ „Свети Сава“ Лукавица и у ЈУ ОШ „Србија“ Пале, од шк. 2014/15. године у ЈУ ОШ „Свети Сава“ Фоча, а од шк. 2015/16. године и у ЈУ ОШ „Веселин Маслеша“ Фоча, ЈУ ОШ „Јова Јовановић Змај“ Требиње, ЈУ ОШ „Вук Караџић“ Требиње и у ЈУ ОШ „Свети Василије Острошки“ Требиње .

Према достављеним подацима, од укупног 41 водитеља њих 17 или 41,46 % су имали искуство у раду у продуженом боравку, док их је чак 24 или 58,54 % по први пут у улози водитеља продуженог боравка.

У Табели 1. дат је преглед структуре и броја водитеља по школама који су присуствовали семинару.

Табела 1. Подаци о структури и броју водитеља по школама који су присуствовали семинару

Група	Општина	Школа у којој је организован продужени боравак	Наставници разредне наставе	Дипломирани педагози	Наставници предметне наставе	Број водитеља ПБ
1.	Фоча	ЈУ ОШ „Веселин Маслеша“	3			3
		ЈУ ОШ „Свети Сава“	4			4
	Требиње	ЈУ ОШ „Јова Јовановић Змај“	2	3	1 дипл. академски графичар	6
		ЈУ ОШ „Вук Караџић“	2		1 ФВ	3
		ЈУ ОШ „Свети Василије Острошки“	2	1		3
	2	5	13	4	2	19 / 100%
2.	Источна Илица	ЈУ ОШ „Јован Дучић“ Касиндо	1			1
		ЈУ ОШ „Алекса Шантић“ Војковићи	2			2
		ЈУ ОШ „Петар Петровић Његош“ Источно Сарајево	5			5
	Источно Ново Сарајево	ЈУ ОШ „Свети Сава“ Лукавица	2	1		3
	Рогатица	ЈУ ОШ „Свети Сава“	1	1	1 ХЕМ	3
	СОКОЛАЦ	ЈУ ОШ „Соколац“	2			2
	Хан Пијесак	ЈУ ОШ „Милан Илић Чича Шумадијски“	2			2
	Пале	ЈУ ОШ „Србија“	2			2
	6	8	17	2	3	20 / 90,91%
2	8	13	30	6	3	39 / 95,12%

На основу Табеле 1. видимо да од 39 присутних водитеља који раде у продуженом боравку највише је наставника разредне наставе њих 30 или 76,92%, затим 6 или 15,38% је дипломираних педагога и 3 или 7,69% је наставника предметне наставе.

Обје школе домаћини су обезбиједиле материјално-техничке услове у складу са претходним договором што је уједно допринијело ефикасној реализацији семинара. Такође, обезбиједили су освјежење за учеснике а у ЈУ ОШ „Јова Јовановић Змај“ Требиње поред наведеног обезбијеђен је и ручак за учеснике семинара.

Програм савјетовања

Избор стручне теме, као и начин рада, утврђен је на основу интересовања и утврђених потреба водитеља приликом увида у њихов рад у продуженом боравку од стране инспектора-просвјетног савјетника за разредну наставу током школске 2014/15. године, те у складу са наведеним произилазе циљеви и задаци семинара.

Циљеви семинара:

- Развијање компетенција водитеља за рад у продуженом боравку, те упознавање водитеља са специфичностима организације рада у продуженом боравку.
- Јачање стручних компетенција водитеља у области планирања, програмирања, припремања и реализације програма рада продуженог боравка.
- Оспособљавање водитеља и пружање подршке за функционално припремање за рад у продуженом боравку.

Задаци семинара:

- Информисати водитеље продуженог боравка о законској регулативи на којој се заснива организација продуженог боравка, као једног од облика проширеног програма рада у основној школи.
- Упознати водитеље са специфичностима организације и реализације рада у продуженом боравку.
- Упознати водитеље са специфичностима планирања, програмирања, припремања и реализације рада у продуженом боравку.
- Пружити информације у погледу вођења педагошке документације тј. Дневника рада у продуженом боравку.

У складу са постављеним циљевима и задацима семинара утврђен је сљедећи

Дневни ред :

1. Представљање Програма семинара
2. Упознавање и представљање учесника и њихових очекивања
3. Презентација стручне теме *Специфичности организације и реализације рада у продуженом боравку*
4. Радионица *Планирање и програмирање и припремање рада у продуженом боравку*
5. Примјери добре праксе
6. Закључивање семинара

Анализа реализације семинара

У оквиру семинара *Продужени боравак*, као специфичан облик проширеног програма рада у основној школи, реализована је стручна тема *Специфичности организације и реализације рада у продуженом боравку*, те радионица *Планирање и програмирање и припремање рада у продуженом боравку*, након чега су изнесени и примјери успешне праксе.

У прелиминарном дијелу, савјетник је поздравио учеснике и упознао их са програмом и начином рада током семинара, а потом су се учесници представили, упознали и исказали своја очекивања везана за семинар.

Затим је уследила **реализација стручне теме** *Специфичности организације и реализације рада у продуженом боравку* употребом Power point презентације. У току усменог излагања стручне теме од стране инспектора-просвјетног савјетника, учесници семинара су се у складу са властитим потребама укључивали у виду питања и тражења појашњења која су се односила на:

- организацију рада у продуженом боравку,
- формирање група (хомогених и хетерогених),
- подручја рада водитеља у продуженом боравку (нпр. да ли воде секције, допунску наставу и сл.),
- вођења евиденције о раду у продуженом боравку,
- вођење Дневника рада у продуженом боравку,
- вођење евиденције о присуству - протоку ученика у току дана у продуженом боравку,
- начин вођења евиденције о сарадњи са родитељима, наставницима разредне наставе и стручном службом и др.

Након што су паралелно са излагањем инспектора - просвјетног савјетника дата неопходна додатна појашњења и информације уследила је **радионица Планирање, програмирање и припремање рада у продуженом боравку**.

Рад се одвијао у оквир 6/7 група које су биле формиране од по 3/4 учесника на основу њиховог стручног профила (тј. да ли су наставници разредне наставе, дипломирани педагози или наставници предметне наставе и да ли су имали или не искуства у раду у продуженом боравку). Групе су добиле различите дневне припреме за рад у продуженом боравку које су анализирали на основу прецизно дефинисаних упутстава за рад и задатака који су се односили на: утврђивање реалистичности, релевантности, јасноће и прецизности дефинисаног циља, задатака и исхода учења; организацију рада; дидактичко-методичку поставку рада; облике и методе рада; планиране активности водитеља и активности дјече/ученика током дана и приједлоге за корекцију дневне припреме/сценарија дана (Шта додати или избацити из припреме?).

У току рада у групама код учесника била је видна заинтересованост, мотивисаност и добра међусобна комуникација. Инспектор-просвјетни савјетник је давао додатна појашњења групама када су за тим исказали потребу.

Након веома конструктивне активности водитеља у оквиру група уследило је излагање резултата анализе конкретне писане дневне припреме. Када су све групе саопштиле своје анализе, констатовано је да су веома озбиљно и одговорно сагледали све аспекте датих писаних припрема а затим је инспектор-просвјетни савјетник извео општи закључак који се односио на то како треба да се врши планирање, програмирање и припремање за рад и шта треба да садржи дневна писана припрема за рад у продуженом боравку.

У зваршном дијелу семинара говорило се о **примјерима добре праксе**, тако што су учесници подијелили лична искуства и размијенили ставове и мишљења о њиховом раду у продуженом боравку.

Општи закључак водитеља је да су им информације дате у оквиру овог семинара од изузетне важности те да су отклонили извјесне недоумице које су имали у свакодневној пракси.

Након што су дискусије по свим тачкама дневног реда веома успјешно окончане, учесници су констатовали да су њихова очекивања са почетка семинара успјешно остварена.

На крају семинара презентована им је *мисао о важности улоге водитеља у продуженом боравку*, подијељени су им упитници за евалуацију семинара које су они попунили, након чега су им подијељени сертификати.

Евалуација семинара

Резултати евалуације семинара представљени су табеларно, по сегментима, како у наставку и слиједи:

У Табели 2. дат је преглед како су учесници семинара оцијењенили појединачне сегменте *Стручне теме*.

Табела 2. Оцјена стручне теме.

Р.Б.	Стручна тема	Оцјена								Просјечна оцјена
		5	%	4	%	3	%	2	%	
1.	Садржај стручне теме-актуелност	29	72,5	11	27,5					4,73
2.	Могућност примјене у пракси	13	32,5	23	57,5	3	7,5	1	2,5	4,2
3.	Начин презентације стручне теме	29	72,5	11	27,5					4,73

На основу Табеле 2. може се закључити да су се учесници по питању *Стручне теме* веома позитивно изјаснили, што потврђују обрложења оцјена која се у наставку наводе:

- „Потпуно сам задовољна овим семинаром.
- Презентација је много помогла за наш даљи рад.
- Оцјена 5 је образложење.
- Оцјена 5 све говори.
- Презентација теме је потпуно задовољавајућа, као и садржаји и примјена у пракси.
- Потпуно сам задовољна садржајем стручне теме и начином њене презентације.
- Семинар је испунио моја очекивања.
- Добро изложено, примјена могућа ако се добро организује водитељ продуженог боравка.
- Просвјетни савјетник нам је стручно пружила потребне информације које ћемо примијенити у пракси.
- Све ставке су важне за даљи рад у продуженом боравку.
- Садржаји су значајни за рад у продуженом боравку.
- Углавном се слажем, али нисам сигурна да је све ово могуће примијенити у пракси.
- Сваки продужени боравак је специфичан за себе, па сам сазнала уопштено о раду у продуженом боравку али сам остала ускраћена за нека питања.
- Сваки продужени боравак је специфичан сам за себе.
- Сазнала сам много искуства.
- Пракса тражи више флексибилности.

У Табели 3. дат је преглед како су учесници семинара оцијењенили појединачне сегменте *Организације и дневног реда семинара*.

Табела 3. Оцјена организације и дневног реда семинара

Р.Б.	Организација и дневни ред семинара	Оцјена								Без оцјене		Просјечна оцјена
		5	%	4	%	3	%	2	%			
1.	Нове информације у контексту проширивања знања.	35	87,5	3	7,5	2	5					4,83
2.	Значај теме и питања о којима се разговарало за будући васпитно-образовни рад.	26	65	13	32,5	1	2,5					4,63
3.	Комуникација међу учесницима/Активност учесника	26	65	14	35							4,65
4.	Комуникација између инспектора-просвјетног савјетника и водитеља у ПБ.	36	90	4	10							4,90
5.	Јасноћа презентације инспектора-просвјетног савјетника.	34	85	6	15							4,85
6.	Трајање семинара	10	25	23	57,5	1	2,5	5	12,5	1	2,5	3,92
	Општи утисак и оцјена семинара	21	52,5	6	15					13	32,5	4,78

Може се закључити да су се учесници по овом питању веома позитивно изјаснили. Тачније, средња оцјена *Општег утисака и оцјене семинара* износи 4,78 с тим да 13 или 32,5% учесника се није изјаснило иако се на основу њихових осталих оцјена имплицитно намеће закључак да би та оцјена била процијењена као *потпуно задовољавајућа*.

Општи утисак и оцјене семинара водитељи су образлагали на сљедећи начин:

- „Уз помоћ овог семинара проширила сам своја знања о раду у продуженом боравку као и о вођењу потребне документације.
- Семинар је у потпуности испунио моја очекивања.
- Семинар је испунио моја очекивања.
- Потпуно сам задовољна организацијом и дневним редом семинара.
- Због опуштене атмосфере, пријатне комуникације и сарадње, јасних информација.
- Тема је веома актуелна и прави је тренутак за организовање оваквог семинара.
- Савјетница је као и увијек до сада веома добро припремљена и одговорила је на сва конкретна питања.
- Тема и садржај данашњег семинара ми је много помогла за разумијевање и рад у продуженом боравку.
- Све Вам је јасно на основу оцјене 5.
- Учесници семинара су били активни, подијелили су искуства, упознала сам доста нових начина рада у продуженом боравку.
- Сви облици су задовољавајући.
- Све теме су значајне за рад у продуженом боравку и за боље остваривање васпитно-образовних циљева.
- Сократити временски период излагања.
- Због дужине трајања семинара била сам спремна отићи кући и без одговора на нека питања.

- *Сматрам да је семинар кратко трајао обзиром на заинтересованост учесника за садржај семинара (за презентацију теме).*
- *Стекла сам нека нова знања, чула различита искуства.*
- *Савјетница је пружила много нових информација и ствари које су биле нејасне.*
- *Добила сам доста информација, што је важно, и подијелили смо мишљења између свих школа од које су учествовале на семинару, односно представника семинара.*
- *Стекла сам нова знања, значајне информације за рад.*
- *Сазнала сам јако пуно информација, свака Вам част.*
- *Сматрам да је семинар било неопходно организовати.*
- *Много је питања, комуникација одлична.*
- *Трајало дуже ал с разлогом.*
- *У суштини тема о раду у продуженом боравку добро изложена, мада је једно теорија а друго пракса.*
- *Потпуно сам задовољна организацијом и дневним редом семинара осим "јасноће презентације инспектора-презентације", везано за дневник у продуженом боравку."*
- *У потпуности сам задовољна добијеним информацијама које ће нам помоћи у даљем раду.*

У Табели 4. дат је преглед како су учесници семинара оцијенили *Колико је овај семинар утицао на њихову спремност/жељу да убудуће учествују на оваквим семинарима.*

Табела 4. Оцјена колико је овај семинар утицао на спремност/жељу водитеља да убудуће учествују на оваквим семинарима.

Р.Б.	Оцјена	Колико је овај семинар утицао на Вашу спремност/жељу да убудуће учествујете на оваквим семинарима?	
		Бр	%
1.	3 - Много је утицало	30	75
	4 - Углавном је утицало	8	20
	5 - Нисам сигуран/на	1	2,5
	Без оцјене	1	2,5

Водитељи су своје оцјене образложили на сљедећи начин:

- *„Вољела бих да и у будуће присуствујем на сличним семинарима који су значајни за наш рад и стручно усавршавање.*
- *Лијепо искуство које утиче позитивно, са жељом да се опет присуствује оваквим семинарима.*
- *Ова јсеминар је много утицао на моју спремност и жељу да убудуће учествујем на оваквим семинарима.*
- *Добила сам све потребне информације које су важне за даљи рад и напредовање.*
- *Вољела бих да буде више оваквих семинара.*
- *Овај семинар је позитивно утицао на мене и утицо је на моју жељу да убудуће учествујем на оваквим семинарима, јер стручно усавршавање пуно може помоћи у даљем раду.*
- *Жељела бих да присуствујем на сљедећим семинарима за рад у продуженом боравку.“*

Закључак

На основу претходно датих наративних и табеларних анализа може се закључити да је семинар протекао у најбољем реду на обострано задовољство како водитеља продуженог боравка тако и савјетника.

Водитељи су веома задовољни начином организације и реализације семинара са општим препорукама да се тако и убудуће настави.

Сугеришу да се семинари одржавају чешће као и непосредни увиди у рад школа и водитеља јер се на тај начин обезбјеђује квалитетнија обострана комуникација и сарадња с циљем унапређења рада у продуженом боравку.

На основу реализованих активности, запажања и коментара учесника може се констатовати да су циљ и задаци семинара остварени.

Инспектор-просвјетни савјетник
Мр Слађана Вилотић